

W NIEDZIELĘ DNIA 24. LUTEGO 1805.

- Dalszy ciąg stopni ciepła i zimna uważanych w Obserwatorium Krakowskim na Termometrze Reaumura.

W Lutym 1805.

Dnie Mie- siąca	Rano	ogodzie- nie zgi: popotu- dniu	w wie- czor.	Sredni sio- pień tego dnia
15	— 7,4	— 3,4	— 7,4	— 6,06.
16	— 8,6	— 7,0	— 9,6	— 8,4.
17	— 8,6	— 1,6	— 5,2	— 5,13.
18	— 5,4	— 2,2	— 6,6	— 4,73.
19	— 9,2	— 1,0	— 6,0	— 5,1.
20	— 5,4	†(*)0,0	— 2,0	— 2,46.
21	— 2,0	† 2,5	— 3,2	— 0,9.

(*) Liczby z znakiem † wyrażają stopnie ciepła.

Z Wiednia d. 16. Lutego.

J. C. K. Apostolska Mość raczył nadwornym wyrokiem pod d. 7 t. m. dla pomnożenia w krajach swoich konwencyoney monety najłaskawiej rozporządzić: że zdawkowa moneta siodmaki i ośm i pół kraycarowki, którą już dawno bic zaprzestano, odtąd nie będzie więcej z C. K. kass wydawana, ale iak tylko do nich wniydzie zaraz do mennic odesłana i na konwencyoną monetę przebita, niemniej w bankocetlowych kassach nie będzie za bankocetle wymieniana, ale w stosun-

ku do potrzeby drobne bankocetle i miedz wydawana. Dłży raczył J. C. K. Mość postanowić aby C. K. kassa postawić w stanie do wydawania w wypłatach coraz więcej konwencyoney monety: 1) aby od d. 15. Kwienia wszelkie cta od towarow, tudzież podwyższona od cta kassy opłata na umorzenie bankocetlow, wyższy cta między Węgrami i dziedziczeniemi niemieckimi i Galicyjskimi krajami, przez półowę w konwencyoney monecie lub złocie było płacone; 2) aby wszystkie taxy rządowe od wspomnionego dnia do C. K. kass całkowicie w konwencyoney monecie lub złocie hollenderskim alko cesarskim, rachując czerw. złoty po Ryń. 4 - 30 kr. opłacane były; lecz aby ulżyć stronom w takowey opłacie pozwala się 3) iż zdawkowa moneta siodmaki i ośm i pół kraycarowki będą w takowych opłatach w konwencyoney ich wartości, to jest siodmaki po 6 kr. a ośm i pół kraycarowki po 7½ kr. przyymowane; 4) nakoniec ograniczenie patentem pod 12 Grudnia 1802 wymiany złota i srebra wszelkiego gatunku, nie wyymując nawet zdawkowey monety, zostawia się do woli kazdego.

W Pradze, która obfituje w wiele dobroczynnych prywatnych instytutow, zawiera się teraz powszechne ustanowienie dla mę-

żow, którzy niechęący nieszczęściu podpadną, dla wdow i ich sierot. Wszyscy obywatele nieskażonego życia, monarchiczni i prywatni urzędnicy, rzemieślnicy &c. mają otwarte wniście do tego towarzystwa. Każdy wchodzący do niego członek zapłaci na wstępie 9 ryń. a potem co miesiąc po 1 ryń. płacić będzie; kto atoli ma przeszło 30 lat, zapłaci procz tego za każdy nad 30 rok po 12 ryń. Dodatkowa ta płaca będzie jednak na 3 letnie miesięczne raty podzielona. Ktokolwiek opłacał przez 3 lata przypadająca na niego kwotę będzie miał prawo, tak on sam, iako i jego żona lub dzieci do całkowitej pensyi 300 ryń. wynoszącej. Ten członek towarzystwa, który przez nieprzewidziany przypadek, chorobę, z braku pracy, &c. popadnie nieszczęściu, że się z familią swoją wyżywić nie może, otrzyma póki się jego los nie odnieni, albo całkowitą pensyą, albo też po dokładnem roztrząśnieniu część iey. Wdowy mają w 30 roku prawo do pensyi, a po ich śmierci pobierać ją będą pozostałe dzieci. Towarzystwo ma dożywotnego protektora (w osobie zasłużonego C. K. szambelana i rządowego radcę hrabiego Karola Klam - Martintza) i własny dyrektorat, przy którym znajdują się także 6 opiekunow sierot. Tych jest obowiązkiem trudnić się edukacją sierot i one do nżytecznego życia usposobić. Ogółem każdy członek przyjął na siebie piękny obowiązek dać u siebie czy do rzemiosła lub innego sposobu życia pierwszeństwo sierotom towarzystwa. Podług dobrze ułożonego, przez druk ogłoszonego i przez nadworny wyrok pod d. 21 Sierpnia 1804. potwierdzonego planu, zawiązało się to dobroczyne towarzystwo od d. 1 Listopada roku przeszłego.

Z wyraźnego rozkazu J. C. K. Mści było na nowo roztrząsane w wielu okolicach pieczenie chleba z ziemniakow. Skutek odpo-

wiedział zupełnie oczekiwaniu. Chleb ziemniakowy z przymieszanem żytney lub pszenicznej mąki, był tak wyborny i smaczny, iż J. C. K. Mość skłonił się naytąskawiey do nakazania ogłosić publicznie prośły sposob pieczenia go. Biorą się do tego mączyste ziemniaki, ponieważ są dogodnieysze niżeli łoiowate; gotują się, łupią, potem na tarle &c. trą. Do połowy ziemniakow dodaje się druga połowa mąki żytney lub pszenicznej i postępuje się iak przy zwyczajnym pieczeniu chleba, przefawszy ziemniakową mąkę przez sito. Do tarcia ziemniakow w znaczney ilości można zrobić osobne do tego maszyny.

Z Marsylii d. 21. Stycznia.

Przed trzema dniami wyptynęła francuzka flota z Tulonu w liczbie 11 liniowych okrętow, 7 fregat i 2 brygow. Przeznaczenie iey nie jest wiadome; ma na sobie 8 do 9000 woyska lądowego i jest na długi czas wżywność opatrzona. Zdaie się że dotąd nie napotkała floty Nelsona, od której długi czas była blokowana.

Z Amsterdamu d. 5. Lutego.

Gazety nasze umieszczają co następuje z Paryża: " Przy trwających dotąd pogłoskach opokoju, postrzegamy razem większe niż dawniey poruszenia w woyskach. i od kilku dni nie mówią iak tylko o marszu woysk, tajnych naradzeniach, i wypływanu flot naszych na morze. Podług niektórych doniesień wyptynęła aktualnie z 5 liniowych okrętow, 3 fregat i 1 kutra złożona eskadra z Rochefortu, z 3000 lądowego woyska pod kontra admirałem Missyfly na morze. Mienia ją być iż do wschodnich Indyy przeznaczoną. Wyjazd Cesarza do Lyonu, a stamtąd do Medyolanu ma d. 26 Lutego nastąpić. „

List od eskadry naszej pod wice admirałem Hartsukiem, donosi z portu Batawii pod

d. 2 Lipca 1804 że po 2 miesięcznym krążeniu przeciw korsarzom morskim powróciła do tego portu i znajduje się w dobrym stanie. Od przybycia iey do Indyi żaden officyer nie umarł. Z Europy o stanie naszej oyczyzny nie miano żadney wiadomości. Drogość iest tam nadzwyczajna; libra dobrego papieru kosztuje 4 zł. hol.

Mniemają, że tulońska flota złączy się z eskadrą rochefortską.

Z Paryża d. 1. Lutego.

P. van Fagel znajduje się tu z zleceniami od Xcia Oranii Fuldy.

P. Rayneval, który po wyjeździe generała Hedouvilla był sprawującym interesła w Petersburgu, iest mianowany sekretarzem poselstwa w Lizbonie, a P. Demoustier sprawującym interesła w Dreźnie.

Rada stanu zatrudnia się teraz rachunkiem wydatkow na rok przyszły.

Rząd wyznaczył w Wersalu kommissyą do wyszukania dóbr, które dawniey do cywilney listy należały, a w czasie rewolucyi były sprzedane; mają bowiem bydz odkupione lub za inne wymienione.

D. 24 była w Cherburgu nadzwyczaj wielka burza. Amerykański bryg i duński okręt, oba z Lizbony przybyłe i odbywające w porcie kwarantanę, zerwane zostały z kotwicy i o brzegi nderzone. Ładunek z pierwszego już iest uratowany, i spodziewają się obydwu wyratowac okręty.

Na wczorayszym posiedzeniu ciała prawodawczego wnieśli radcy stanu Miot i Desfermont projekt de ustawy, aby wszystkie nowe domy w mieście Napoleonie 15. lat wolne były od podatku gruntowego.

Słychć że Cesarski kapelan X. Meus iest biskupem Digne, a X. Desfolles terazniejszy biskup Digne, biskupem Cherburga mianowany.

D. 3. t. m. wychodzi z Toul stojący tam załoga 8my regiment iazdy do Włoch.

Podług okólnika policyynego ministra do prefektow, muszą wszyscy Francuzi iadący nad brzegi za przybyciem okazac swoje paszporty i powtornie ie zświadczyć kazac.

W okolicy Bordeaux tak wielkie od 4. miesiący panują stoty, że wszystkie gościeńce są popsute, niemogą nawet wina stamtąd sprowadzac i obawiają się chorob reumatycznych.

Słychać, że bywwszy arcybiskup paryski Juigné będzie wkrótce kardynałem mianowany, i iaz to miało na ostatniey promocyi nastąpić. Dotąd rozumiano, że tą godnością będzie przyodziany biskup Orleanu Bernier, znany przez uspokojenie Wandy.

Oyciec S. odwiedził wczoray drukarnią cesarską; powiarał go ieneralny rządca tey drukarni P. Marcel łacińską mową, na którą ukontentownie swoje oswiadczył. Oyciec S. zobaczywszy różne sprzęty należące do drukarni, udał się na długie galerye, w których znajduje się 150. pras; co się zbliżył do ktorey praszy odbito *Oycze nasz* w ianym ięzyku, jako to: w hebrayskim, samarytańskim, chaldeyskim, dawnym syryyskim, rabińskim, dawnym i terazniejszym arabskim, ormiańskim, perskim, tatarsko krymskim, malayskim; ięzykami Jawy, Indostanu i mogólskim; chińskim; nakóniec różnemi ięzykami tatarskimi: ogółem w 46 ięzykach azyatyckich. Dawnym greckim; różnemi greckimi dyalektami; terazniejszym greckim; łacińskim, włoskim, hiszpańskim, katalońskim, portugalskim, francuzkim trzynastego wieku, owczasowym piśmem; francuzkim terazniejszym; prawancyi, rouergatskim, gaskońskim, niższy Bretonii; irlandzkim, szkockim, angielskim, hollenderskim, niemieckim w 5 różnych dyalektach; duńskim, szwedzkim, wla-

ściwie słowiańskim, węgierskim, polskim, rosyjskim; ogółem w 73 językach europejskich. W językach Koptów w Memfis i Tebach, etyopskim dawnym i terazniejszym, abissyńskim, hottentotskim, barbareskim, dwiema językami Madagaskaru; ogółem w 12 językach afrykańskich. Nakoniec w różnych językach dzikich Amerykanów, których P. Marcel piękny zbiór posiada. Ten zbiór zawiera także w sobie rękopisma w języku *linickim*, napisane przez jednego misjonarza i obeymujące księgę Rodzaju, Ewangelie i himny na cały rok; katechizm, gramatykę i dykcjonarz tak dokładny jak akademii francuzkiej. Wpuszczono pod czas tych odwiedzin do 400 osob do różnych sal, nie rachując ludzi należących do drukarni. Pośpiech z jakim cisnie się zawsze lud, gdy Ojciec S. pokaże się gdzie, dla ucałowania jego pierścienia lub otrzymania tego błogosławieństwa, nie sprawił tu żadnego zamieszania. Kardynał arcybiskup paryżki towarzyszył J. S. pod czas tych odwiedzin.

Dnia 4. Lutego.

Nadzieie pokoju z Anglią zdają się znowu upadać po przeczytaniu urzędowych uwag, które dzisiejszy Monitor nad mową królewską przy otworzeniu angielskiego parlamentu, umieścił. Uczyniono Anglii (wyraża to pismo między innemi) z naszej strony propozycye do pokoju; lecz nie raczyła ich przyjąć. Anglii z resztą może się ubrać jak iey się podoba, w żadnem iednak punkcie nie może Francyi atakować; ale przeciwnie sama może być atakowaną w Szkocyi, Irlandyi, Indjach, Ameryce i w tysiącu innych miejscach. Aże tak jest wistocie, nie możemy przeto pojąć co skłoniło gabinet tulerijski do propozycji pokoju. Z tem wszyskim ile znawy nieustraszony charakter naszego Cesarza, który równie okazał się śmiałym w bitwach, ile uniarkowanym w negocyacyach, któremu nad-

to winniśmy świetny los naszej oyczyzny, domyślamy się, że lubo nie ma przyczyny niczego się obawiać, chciał iednak położyć koniec nieszczęściom wojny.

Względem Hiszpanii wyraża Monitor w wspomnionych uwagach, że ieszcze hiszpański minister zażydował się w Londynie i ciągnęły się negocyacye, kiedy już Anglii rozpoczęła nieprzyjacielskie kroki przeciw temu mocarstwu. O Szwecyi zaś, że Król Szwedzki zamyslał już zawrzeć z Anglią traktat, i obowiązywał się dać Anglii za 40 mill. 20,000 woyska na żołd; ale za wdaniem się Króla Pruskiego nie przyszedł ten traktat do skutku. Cesarz Niemiecki (dalsze wyrazy Monitora) nie chce wojny i nie będzie iey rozpoczął. Neapol nie wiele pomodzby mógł Anglii. Między nami i Rosją nastąpiła naciąka oziębłość; lecz znajduje się w Petersburgu wiele światłych i bezstronnych mężów, którzy wiedzą, że Rosya nie ma się przyczyny obawiać Francyi, i że Alexander nie zapomniął, że Anglii odrzuciła iego pośrednictwo, i wie, że Francya gotwą jest to sama uczynić w Europie, co Anglii postanowili wschodnich Indjach uczynić, &c. Cesarz Francuzow postanowił korzystać z wiosienney pory roku, odwiedzić część swoich zaalpejskich krajow, i urządzić ostatecznie w Medyolanie interessa Rzpltey włoskiej, i tym końcem wystął już naprzod swoje bagaże i kilka oddziałow swojej gwardyi, która jest potrzebna do okazatości w podobnym zdarzeniu. — Około 5 regimentow wysłano z Piemontu do Tulonu; te potrzeba było innemi woyskami zastąpić, ale fałsz iakoby 100,000 ludzi do Włoch przeznaczono.

Poselstwo Cesarza Jmć do senatu. Senatorowie! Mianowaliśmy naszego szwagra Marszałka Murata wielkim admirałem państwa. Nietylko mieliśmy wzgląd na iego zasługi w

ooczyźnie, i szczególniejsze przywiązanie, które w wszystkich okolicznościach swego życia do naszej osoby okazywał, ale też na okazłość i godność naszej korony, wynosząc do stopnia Xcia osobę, którą tak blisko łączą z nami krwi związki. — W Pałacu Tuilleri d. 12 Plu. (1 Lutego.)

Podpi *Napoleon.*

Drugie Poselstwo. Senatorowie! Mianowaliśmy naszego pałierba Eugeniusza Beauharnois arcykanclerzem stanu państwa. Z wszystkich czynów naszej władzy nie masz nad ten droższego dla naszego serca. Wychowany od dzieciństwa z naszą troskliwością i pod naszymi oczyma, stał się godnym naśladowcą przykładów i nauk jakieśmy mu dali, i przewyższyc ie kiedyś za pomocą Boską może. Lubo młody jeszcze, uważamy go jednak odrazd, po danych w ważnych okolicznościach dowodach, jako podporę tronu i jako najrzęczniejszego obrońcę oyczyzny. Przy troskach i kłopotach, które są nie oddzielne od dostojności, jaką piastujemy, potrzebowało nasze serce przyjemney pociechy w miłości i ustawicznej przyjaźni tego od nas przyswoionego syna; pociechy, która bezwątpienia wszystkim ludziom jest potrzebna, a zwłaszcza nam, których wszystkie momenta są poświęcone interesom ludow. Nasze oycowskie błogosławieństwo będzie towarzyszyło temu młodemu Xżęciu w całym jego zawodzie, i za pomocą Opatrzności stanie się kiedyś godnym podwyższyć potomności. — W Pałacu Tuilleri d. 12 Plu. (1 Lutego.)

Podp. *Napoleon.*

Na oba te poselstwa postanowił senat nadzwyczajne posiedzenie dla odebrania senatorskiej przysięgi od obu tych urzędników. Ma także być posłana deputacja z 11 członków do W. admirała i arcykanclerza stanu państwa dla powiawszowania im nowej dostojności; procz

tego posłał senat następującą odpowiedź Cesarzowi na poselstwa:

Najjaśniejszy Panie! Na liście ww. urzędników państwa brakowało dotąd dwóch imion. W. C. Mość umieścicieś na tey liście dwóch mężow, którzy przez swoje cnoty powołanemi byli do stopnia xiążąt, tak iak już stali się przez też cnoty godnemi nazywać się ieden szwagrem, drugi synem W. C. Mci. Niema nic czulszego i wspanialszego nad powody, które W. C. M. do tego mianowania skłoniły. Senat wrzuszony niemi, postanowił przestać zaraz W. C. Mci swoje z tego względu uczucia. Talent rządzących na tem szczególniey zależy, aby umieli najrzęczniejszych mężow na wszystkie urzędy wybierać, i tak świątły wybor ten jest trudniejszy, im urzędy są ważniejsze i dostojność znakomitsza. W. C. Mość dajesz nowy dowód tego przedziwnego talentu w wyborze W. admirała i arcy kanclerza stanu państwa. Co za wspaniały nadgodra za położone w oyczyźnie zasługi! Co za piękny, tytuł przyswoionego syna, któremu W. C. Mość nadał godność Xięcia! Cały senat winszuie sobie, iż do jego grona przybędą tak znakomite członki, i przekonany jest, że cała Francya podzieli z nim radość.

Pod. *Francoiszek de Neufchateau, prezident senatu.*

Bywszy zgi konsul Cambaceres jest iak wiadomo arcykanclerzem państwa, a Eugeniusz Beauharnois arcykanclerzem stanu państwa.

Wyrok cesarski pod d. 30. Stycznia zawiera: — Wielka ozdoba legii honorowey składa się z czerwoney wstęgi, zawieszoney z prawego ramienia na lewy bok, na której końcach przyszyty jest na płomienistej czerwoney wstążeczce orzeł legii, i szytey srebrem gwiazdy z 10 promieniami na lewey stronie na sukniach noszoney, wśrodku której znajduje się

orzet z napisem: *Honor i oyczyzna*. Wstęga ta nie będzie dawana od J. C. Mci tylko WW. officyerow legii, których liczba nie może 60 przechodzić. Xżęta Cesarskiej Familii i cudzoziemcy, których Cesarz raczy tym orderem zaszczyścić, nie należą do liczby tych 60, gdyż mogą je otrzymać nie będąc członkami legii. WW. officyerowie legii, którzy otrzymają wielką ozdobę, noszą ją także u dzurki sukni, stosownie do wyroku pod 22 Mefs. r. 12.

Dywizyyny generał Marmont jest mianowany generałem półkownikiem strzelców, a wice admirał minister morski Decres generałem dozorcą brzegow śródziemnego morza.

Wielką ozdobę legii honorowej otrzymali wyrokiem pod 1 Lutego arcykanclerz państwa (Cambaceres) arcy podskarbi (Lebrun arcykanclerz stanu) Beauharnois) i W. admirał (Murat) Xięta Jozef i Ludwik nie są tu przywiedzeni.) Dali otrzymali ten order wszyscy ministrowie, różni generałowie, admirałowie, kardynałowie, senatorowie, &c.

Jny wyrok cesarski opiewa: *Napoleon Cesarz Francuzow*. Stosownie do 57 artykułu uchwały Senatu pod 28. Florealis r. 12 mianowaliśmy następujące 15 osób członkami Senatu: Kardynała Fesch, arcybiskupa lionńskiego i naszego iakmużnika; kardynała Cambaceresa, arcybiskupa Ruenu; generała Beauharnois, naszego ambasadora przy J. Katolickiej (Mci; P. Semonwilla, ambasadora przy Rzeczypospolitej bawarskiej; P. Dagobert, naszego pełnomocnego ministra przy Królu Jmć. Duńskim; dywizyynych generałow Hedouville i Ferino; generała dozorcę żandarmow Gouvicns; generała dozorcę indzinierow Damblerer; P. Doucet- Pontecoulant prefekta departamentu Dyl i prefekta Możeli P. Colchon. P. Caulneurt, prezydenta wybiorczego kollegium Aisny; P. S. Villier, prezydenta wy-

biorczego kollegium dep. Dromy; P. Papina, prezydenta zgromadzenia kantonowego, i P. Valence, prezydenta kant. Marny.

Pod. *Napoleon*.

Panie Turenne, Montalivet, Bouillé, Devaux i Marecot są mianowane damami pałacowymi. Senatorowie Garnier i Habouville, P. P. Decroy, Mercy d' Argenteau, Zuidwyk z Kolonii, Detournon i Debondi są mianowani Cesarzkami, a P. P. Bere, Courtemer i Degarre szambelanami Cesarzowej. Następujący generałowie dywizyyni są mianowani rządzcami pałacowymi; Caffarelli Tuilleries, Delsolles Versallu, Loison St. Cloud, Gudin Fontenebleau, Suchet Laekenu, a P. Luzern pałacu w Stajinis.

Wyszła z Tulonu nasza flota ma między ianemi przeznaczeniami zawieść posilk; Minorce i Miorce, gdzie iak wiadomo są sta-be hiszpańskie załogi.

Z Londynu przyjechał tu P. Puget; lecz poselstwo jego tyczy się tylko wymiany ien-cow.

D.2. Lut: odprawił Papież publiczny konsyrtor na wielkiej sali arcybiskupiego pałacu. Gdy J. S. usiadł na tronie ucałowali jego rękę starsi przytomni 7 kardynałowie. Potem przyprowadzono do tronu nowych kardynałow Debellor i Cambacera, ucałowali papieżką rękę i nogi, uściskali ich inni kardynałowie i pomiędzy sobą posadzili, nakoniec przybyli znowu do tronu Papieża, który im oddał kardynalskie kapelusze z następującemi wyrazami: "Przyymiy na chwałę Boską i dla ozdoby stolicy Apostolskiej czerwony kapelusz, jako szczególniejszy znak kardynalskiej godności, który ma ci przypominać, iż powiażenie aż do rozlania krwi okazywać się nieustraszonym w rozszerzaniu S. wiary, pokoju i spokojności w chrześciaństwie i utrzymaniu Rzymskiej go kościoła. W imie oycy, syna i Ducha S.,,

→ Oyciec S. z szedłszy z tronu udał się do kaplicy i kardynałowie zaśpiewali *Te Deum*. Potem odprawił J. S. tajny konsystorz, na którym wyniósł biskupstwo Ratyzbony na arcybiskupstwo i mianował na tę godność X. Karola Teodora Dalberga, Elektora i arcykanclerza Rzeszy. Potem nastąpiło, apostołskie potwierdzenie wielu biskupów francuzkich. Gdy się tajny konsystorz rozpoczął, zamknął Papież podług zwyczaju nowym kardynałem usta, i dopiero im ie poskończonym konsystorz otworzył. Jak tylko się tajny konsystorz zakończył, wszedł tajny radca Elektora arcykanclerza P. Kolborn i prosił kłęcząc J. S. w imieniu Elektora o udzielenie arcybiskupiego palisza. Arcybiskup Tourau uczynił to samo osobiście. Rozdane potem zostały palisze równie iak pierścienie nowym kardynałom.

Dwudziestu dwóch generałów brygady są dywizyynemi generałami mianowani, tyluż półkowników generałami brygady i 13 oficyerów półkownikami.

W Antwerpii i innych miastach Belgii palapano wiele łotrow, którzy należeli do zgrai podpalaczów.

Ciała prawodawcze i trybunat powstały także deputacye z powinszowaniem do X'ia Murata. Aże X'zę Beauharnois znajduje się teraz na czele gwardyi cesarskiej w Medyolanie, napisał zatem prezydent ciała prawodawczego do niego list z powinszowaniem mu nowej godności. Różne czynią teraz wnioski z tego tam podróży.

Z Londynu d. 29. Stycz. (Przez Hollandyę.)

Szoner Pikle wyplłynął na morze z zapieczętowanemi rozkazami i kopią manifestu przeciw Hiszpanii.

Z 10 zaległemi hamburskiemi pocztami przybyło tu także 30 podróżnych, w liczbie których znajduje się i postaniec krolewski i z gońców włoskich.

Listy z Norfolku i Wirginii donoszą, że Hieronim Bonaparte odesłał swoją małżonkę do rodziców, a sam udał się powtórnie na fregatę prezydentkę.

Niższej izbie przełożono dyplomatyczną korespondencyą z Hiszpanią. Pokazuje się z niej, iż mylnie głoszone, iakoby admiralicya wydała Nelsonowi rozkaz do zabierania tylko o 100 beczkach hiszpańskich okrętów, a resztę palenia.

Liniiowa armia angielską ma być 25, 000 ludzi pomnożona, a obce woyska na żołdzie angielskim będące, do 14,000 powiększone.

Mowią, że X'zę Kentu obeymie dowodztwo nad uzbraiającą się teraz wielką wyprawą.

Angielska flota morska przy Jamayce była jeszcze w roku przeszłym ostrzeżona, że w krotce przydzie do wojny z Hiszpanią.

Od Granic Włoskich d. 28. Stycznia.

W Wenecyi robią już przygotowania na przyjęcie Cesarstwa Jmć którzy nadchodzący wiosny mają odwiedzić swoje prowincye włoskie. — W tym momencie znajduje się w porcie weneckim 5 fregat angielskich naładowanych zbożem i do Malty przeznaczonych. Największa z tych fregat mieści na sobie 40 armat i 300 ludzi.

Główna kwatery woysk austryackich rozciągających kordon na granicach Tyrolu jest teraz w Roveredo. Srodki ostrożności z powodu zaraźliwej choroby są ściśle wykonywane. Listy z Włoch, a szczególniej z Liworna bywają okurzane i octem napszczone, a gdy mieszczą w sobie probki towarów natychmiast w ogień wrzucane bywają.

Podług iedney włoskiej Gazety bawienne Papieża w Paryżu będzie dłuższym niżeli się spodziewano; przedmioty wielkiej wagi układają się w tym momencie pomiędzy J. S. i rządem francuzkim.

Donoszą z Genui pod dnem 22 Stycznia że policya tamtejsza zakazała aż do nowego urzędzenia noszenia masek w ciągu karawantu tegorocznego. Zakazała także wszelkiego rodzaju i pod jakimkolwiek bądź nazwiskiem gry w miejscach publicznych.

Z Szwajcaryi d. 1. Lutego.

Donosiliśmy dawniej że landman Afry na audyencyi pożegnania, którą miał d. 23 Grudnia r. p. u Cesarza Francuzkiego wspominał o związkach handlowych Helwecyi z Francyi, tudzież o pensyach żołnierzy Szwajcarów którzy byli w służbie Francyi i Piemontu. Cesarz Francuzki miał mu odpowiedzieć, że związki handlowe powinny być oddzielnym traktatem oznaczone; że Szwajcaryja ma liczną ludność, obszerny handel, lecz brakuje iey jeszcze urzędzenia co do komor i cła. Co się tyczy pensy, y żołnierzy Szwajcarów będących w służbie Francyi, te są już urządzone; nie zostaje przeto tylko postanowić względem pensy officerow będących w służbie Piemontu. — J. C. Mość żegnając departowanych zalecał im, aby gdy powrócą pomiędzy swoich współobywatelów, rozszerzali pomiędzy niemi te uczucia któremi sami są ożywieni, i niczego nie zaniedbali cokolwiek przyłożyć się może do utwierdzenia związków, trwających pomiędzy obiema narodami.

Wiemy teraz dokładnie, że żadney nie było negocyacyi względem konkordatu pomiędzy Stolicą Świętą i Helwecyą, ponieważ de utowani nie mieli instrukcyi w tej mierze od kantonow.

Wystawienie i urządzenie nowych regimentow finansownie do kapitulacyi w krótcie ukończone będą. Lista officerow do tego korpusu już jest zupełna.

Rozmaite wiadomości.

Nikolini był za Augusta III. śpiewakiem przy teatrze opery w Dreźnie. Nie miał wprawdzie tylko 3 łokcie 4 $\frac{1}{2}$ calow wyseko-

ści, ale 4 $\frac{1}{2}$ łokcia grubości; ręka iego miała 1 łokieć 4 $\frac{1}{2}$ cala, a udo 1 $\frac{1}{2}$ łokcia 1 $\frac{1}{2}$ cala. W czynie największey swoiey otwłości wazył 5 centnarow i 60 funtow. Przejazdzki musiał się wyrzec; jeżeli znalazł się powoz, który go mógł objąć, zginił go pewnie w tem miejscu, w którym usiadł. Do żadnych drzwi nie mógł wuiyść, jeżeli nie były podwoyne. Z przed wielupoiedź szych drzwi musiał się cofnąć. Na drewniane wschody wyleść nie mógł, a z kamiennych musiano go sprowadzać. Grywał zazwyczaj na teatrze role zaufanych. W ostatney roli, którą grał musiał upaść; to było inż dla niego trudnością, ale wstać wcale nie potrafił. Nadaremnie wołał na niego kilkrotnie iego pan: wstań. Nie mógł, i musiano go odczozyć. — Na tem zakończył swoy teatralny zawod. Umarł w 54 roku życia. Przy pogrzebie iego zwłokow nie mógł być użyty zwycaizny wózek do wywozania trupow. Trumnę iego musiano na furmańskiey bryce w poprzek postawić i tak na cmentarz wywieść. Jeden z iego sukcesorow, któremu dostały się spodnie w spadku, miał z nich cały garnitur sukien. Nie ma dziwoty, bo Nikolini potrzebował 14 łokci najszerszego sukna, a 25 wąskiey materyi na jedną suknią. Gdyby był w tym roku umarł i dostały się były temu młodzieńcowi modne spodnie pod pierś zachodzące w spadku, byłby miał i płaszcz z nich jeszcze!

Obywatel w Ruenie otrzymał d. 31 Grudnia dobrze zapakowane i zapieczętowane pudełko bez doniesienia od kogo. Bonaźliwy z natury spodziewał się w tem jakiegoś podstępnu, i nieśmielnie go otworzyć, zaniósł na cło. Rewizor równie odwazny, nie chciał się na niebezpieczeństwo wystawiać w otworzeniu tego pudełka. Zeszli się inni celnicy, zrobiono wielką radę, jednak żaden nie śmiał go się dotchnąć. Przypadkiem zbliżył się pies do pudełka, i zaczął go z cbcwością wachać; to ośmieliło celników. Z wielką ostrożnością otwierają nakoniec pudełko, i znajdują w nim przedziwny paszter, który przyjaciel poseta przyjacielowi przy powinszowaniu nowego roku.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W NIĘDZIELĘ DNIA 24 LUTEGO 1805.

*Dokończenie Wypisu z podróży P. Humbol-
dta i Bonplanda.*

W Quito dopiero dowiedział się P. Humboldt, że Baudin nie udał się powyżej wzmiankowaną drogą, ale optywał przylądek Dobrey Nadziei, udał się na wschód, w czasie gdy on go na zachodzie szukał, a zatem nadaremnie w niebezpieczney 13 miesięczey podróży do południowey Ameryki cieszył się nadzieją z nim się ziechania. Przypadkowo więc zwiedził te kraje, które może nigdy nie byłyby widziane. P. Humboldt ciągnął dalej swoją podróż. Jechali przez obłany wodą przez trzęsienie ziemi 1797 r. kraj Riobamba i śniegiem okryte grunta Alluay do Cuenha, a stamtąd przez Paramo do Loxa; wszystko w prowincyi Quito. W ostatnim miejscu zastanawiali się nad drzewem Chinu. Z stąd wiechali do Peru, przebyli łańcuchy gór, dla dostania się do rzeki Amazonki. Musieli rzekę Tszamaia w 2 dniach 35 razy przebydź, częścią wptaw, częścią na tratwach. Widzieli wspaniałe szczytki starodawnego gościńca Inkassow, idącego przez góry 1200 do 1800 sążni wysokie, opatrzonego domami do spoczynku i fontanami, ciągnącego się od Kunko do Allauan przeszło 200 mil niemieckich. Nakoniec wypłynęli z Tszamaia rzeki do Amazonki, i P. Humboldt miał sposobność udoskonalić niektóre miejsca na mapie Condamina, płynąc aż do spadków Rentama, i w Tomependa, głównem mieście prowincyi Jean de Bracamorros, zrobił dokładny plan wyższej części Amazonki częścią własnych postrzeżeń, częścią też z za-

siągnionych doniesień. Potem przebyli nasi wędrowcy piąty raz łańcuchy gór powracając do Peru. Zwiedzili bogate kopalnie w Huabgnaiok, z których wydobywają w wielkich sztukach srebro w wysokość na 2000 sążni nad płaszczynę morza; sławną z rozwalin pałacu Atabaliba okolicę Kaxmarka, szczytki ogromnego niegdyś miasta Mansiche, piramidami otoczonego, w których znaleziono niegdyś ogromne skarby biego złota. Spaściwszy się na zachód z gór oglądali najprzed spokojne morze, potem niezmiernie długą lubo wąską jego dolinę, w której szczęśliwi mieszkańcy nieznają nigdy błyskawicy, ani piorunów. Wzdłuż brzegu Truxillo poiechali do Lima, i zabawili w tej stolicy kilka miesięcy, które mieszkańcom rowne oddają pochwały jak Quito, gdzie znaleźli najnowsze uczone ptody Europy w chemii, naturalney historii i matematyce. Tu był P. Humboldt szczęśliwy dostrzeć kończącego się przechodu Merkurego przez słońce.

W roku 1803 wsięli na okręty i płynęli wzdłuż brzegu ku północy nazad do portu Guayaquil w pobliżności Quito; tu szły szły łoskot Wulkanu w Cotopaxi który d. 6 Stycznia okropne czynił wyrzuty. Chcieli go powtórnie odwiedzić i przypatrzeć się zbliżską jego spustoszeniom; ale dowiedziawszy się, że jedyna fregata, która się w tych okolicach znajdowała, miała w przyszłym miesiącu odpłynąć, musieli swego przedsięwzięcia zaniechać, dawszy się nadrewnie przez 7 dni Moskitom kasać. Po szczęśliwey 30 dniowey zegludze przybyli do Akapulko w Meksyku,

gdzie zakończyła się druga część podróży, która na fałszywą wieść o Baudinię przedsięwziętą została.

Humboldt myślał z wielu przyczyn, a nade wszystko z psucia się jego instrumentów, puścić się za kilka miesięcy do Europy; lecz piękny Meksyk, gościnność jego mieszkańców, a bardziej podobno boiaźń panujących w Wexakrux czarnych womitów, zniewoliła go do odłożenia swego odjazdu do przyszłej zimy. Podróż, od której zaczęta się trzecia część, szła z miasta Meksyku przez gorzysze części Meskala i Papagayo, gdzie ciepłomierz Reaumura w cieniu 32 stopni okazywał, i gdzie rzekę na fruktach *Crescencia pennata* powrozami z *Agave* powiązanami do leżący na drugim brzegu wysokiej równiny przybyli.

Obeyrzawszy kopalnie w Tasko przybyli do wielkiego i pięknego miasta Meksyku, które między dwiema jeziorami i na przeciwko 2 wysokich na 1160 sążni gór leży, z których jedna jest Wulkanem. Piękność kraju, dobre jego urządzenie i różne w nim ustanowienia dobrze już są wiadome. P. Humboldt ukończył tam wielką swoją pracę, w której znalazł różnicę w długości Meksyku o 2 stopnie. Zabawiwszy kilka miesięcy w Meksyku, odwiedzili bogate kopalnie w Moran i Real del Monte i trudnili się geologicznymi przedmiotami, w które to okolice obfitują. Oglądali ważne miejsce, w którym Hiszpanie kosztem 6 mill. piastrow otwor w górze Sinkok zrobili, dla odciągnięcia wody, która zalewała doliny Meksyku. W Gwanaxuato oglądali sławne kopalnie, które są bogatsze niżeli kiedyś były w Potasi. Kopalnia hrabi Valenziana przytożyła się przed 30 laty do powstania znacznego miasta. Jest najgłębszą i najbogatszą na ziemi; ma 1840 ukośney głębokości i czyni rocznie do 75,000 talarow, a czasem i dwa razy tyle. Zastanowiali się daley nad łazinkami w Comagillas, które o 11 stopni podług Reaumura większe okazywały ciepło, niżeli łazinki na Filipińskich wyspach, które Sonerat są najgorętsze na ziemi sadait. Przez dolinę St. Jago, gdzie różne jeziora na bazaltowych wzgórcach sądzili być rozpadlinami wygasłych wulkanow, przez Villadolidę i Pazquaro spuścili się pomimo ciągłego iestłennego deazezu nad brzeg spokojnego morza, i do pamiętney równiny

Jorullo, gdzie w roku 1759 w jedney nocy wzniósł się wulkan do wysokości 1494 stop. nad powierzchnią ziemi, i dotąd otacza go jeszcze przeszło 2000 dymiących otworow. Spuścili się 258 stop ukośnie do palącego się krateru, przeskakiwali różne dymiące siarką rozpadliny, i dostali się po niebesiecznych łomach lawy aż blisko gruntu krateru, którego powietrze rozbiegali. Z państwa Mechoagan, do którego wszystkie powyżey wzmiankowane miejsca należą, powrócili przez równinę Tollukka do Meksyku, zmierzyszy pierwey śnieżną górę Tolukka, której szczyt *Pie de Fraide* ma 2364 sążni, i obeyrzawszy w tych okolicach sławne drzewo *Chei ranthoflemon*, którego w dawniejszych czasach jeden tylko pień się znajdował. W Meksyku zabawili kilka miesięcy dla ułożenia swoich zapasow &c. znajdowali się przy postawieniu kolosalnego posągu Króla Hiszpańskiego, który jeden sztukmistrz P. Tolsa, mimo wielkich trudności, iakich w Europie wystawie sobie nie można, ułat, wyrobił i na wysokim podnożku postawił. Chwała tę pracę, która dla czystey i prostey roboty, nie poszczepita-by každy stolicy starego świata.

W Syczniu 1804 zwiedzili wschodnie kordeliery Meksyku i ich wulkany. P. Humboldt zmierzyl także piramidę w Cholula, pełne tajemnicy dzieło zrobione w dawniejszych czasach z niepaloney cegły. Potem przybyli do Xalapa, w łagodney bardzo stronie leżącego miejsca, skąd zwiedzili pobliskie pagórki. P. Humboldt wszedł pomimo wielkiego śniegu na wierzchołek sławney góry Kofre, która jest 162 sążniami wyższą nad górę Pik na Teneryffe, zwiedził także szczyt góry Orizawa, którą mieszkańcy zachodząca gwiązda nazywają, ponieważ płomień iey wulkana takowe wydaie światło. Potem poiechali do Hawanny, a stamtąd do ziednoczonych stanow Ameryki. W kanale Bahama wytrzymali przez 7 dni nadwyczay mocną burzę, jednak przybyli w 32 dni szczęśliwie do Filadelfii, tam zabawili i w Wasingtonie 2 miesiące i w Sierpniu 1804 powrócili do Europy, gdzie z wielu rysunkami i 35 skrzyniami na rękopisami zbiorami historyi naturalney i 6000 różnego gatunku roślin do Bordeaux wysiedli.

D O N I E S I E N I A .

Z Ces. Król. dobr kameralnych Dyrekcyi Niepołomskiej czyni się powtornie wiadomem iż za nowo uadeszłym rozporządzeniem C. K. Dobr Kameralnych Administracyi, Starostwa

Lipnica, oraz z Woytowstwem dolna Lipnica zwanym, na sześć po sobie następujących lat to jest od 1go Julii r. b. aż do ostatniego Junii 1811 dnia 18 Marca r. b. przy C. K. Cyrkule Bocheńskim w aręde puszczone, i do tey dzierzawy następującemu arędownemu possessorowi także woytostwo Leszczyna i Cichawka od 1go Julii roku 1806 na pięć po sobie następujących lata, to jest także aż ad ult. Junii roku 1811. za terażniejszą z tychże woytoństw wyukaiącą arędowną placę przyłączone zostanie. — O czym się niniejsze uwiadomienie tym końcem do powszechney wiadomości podaje, aby każdem do zaarędowania wyżej zamiankowanych Realności obęc mający na wyżej ustanowionym dniu i miejscu o godzinie 9ty zrana przybydź, i z przyzwoitym Vadium czyli Reugeld opatrzyć się mógł.

Niepołomice dnia 19go Februarii 1805.

Krommer.

W Ces. Król. Kameralnych dobr Niepołomskiej Dyrekcyi zaaręduie się młoto z warzenia piwa wypływające naywięcy ostarującemu dnia 30. Kwietnia r. t. o 9 godzinie zrana na trzy iedno po drugim następnice lata, to jest: od 1go 9bra 1805. aż do ostatniego 8bra 1808 iednakowoż z kondycją wysokiej approbary.

Cena fiskalna kżdey $\frac{1}{4}$ warki piwa jest - 4 Ryń. 30 kr.
- 3 Ryń.

Obotę mający arędowania zapraszają się na wspomniany dzień i godzinę do Niepołomskiej Dyrekcyi kancelaryi z tym końcem, aby w Vadium 7 Ryń. 50 kr. bez którego żaden do licytacyi przypuszczony bydź nie może, zaopatrzony był. Araryalni dłużnicy, i jako w wypłaceniu raty opieszali tu znaiomi zaś od licytacyi wyłączaią się całkiem.

Król. Dyrekcyą Niepołomska dnia 7go Lutego 1805.

Krommer.

Na mocy Nadworney Kancellaryi Dekretu pod 12 Sycznia 1804. wiadomo się czyni iż z okazji gdzie przez żydowskie spekulacye staremi sukniami z Francyi i Włoch do Galicyi i Moskwy handlują, który handel z powodź bywuszey w krajach tych choroby, przeciwko przepisom Medyków dozwołonym bydź nie może, z których sukien choroka rozszczyrzyby się mogła, przeto powszechnie wszystkim takowe spekulacye zakazują się na co naypilniey uważać należy aby takowe rzeczy sprowadzanem nie były, lub też jeżeli się już gdzie znaydują takowe skońfiskować i przez ogień wyniszczyć.

W Krakowie d. 13 Lutego 1805.

Przez C. K. sądy szlacheckie Lubelskie na żądanie kuratora adwokata Izdebskiego, P. Karszyna Romanowa, i P. Placyd Roman pozostałi po ś.p. Antonim Romanie w tych okolicach zmarłym, Sukcessorowie, których pomieszkanie tuteyszym C. K. sądom nie jest wiadome, o spadłym na nich po dopiero rzeczonym Antonim Romanie dziedzictwie, z tym dodatkiem uwiadomiałą się, ażeby swe oświadczenie względem przystąpienia do rzeczonego dziedzictwa, lub zrzeczenia się onego w legalnym terminie tym pewniy do tuteyszych sądow podali, gdy inaczey pertraktacya tey sukcesyji z kuratorem przedięwziętą i ukończoną zostanie.

Dab w Lublinie dnia 9 Sycznia 1805.

*Kajetan Michałowski V. P.
de Weinling.
Purtscher.*

Z Rady C. K. sądow szlach. Lubelskich Gall. Zachodniey.
Robsin.

C. K. Sądy szlacheckie Krakowskie oznajmują tym Edyktem publicznym PP. Michałowi i Jozefowi Szablowskiim za granicą mieszkającym, że matka ich Salomea z Olechowskich Szablowska dnia 26 Kwietnia 1803 roku umarła, i że testament przez nią sporządzony dnia 1go Czerwca publikowany, i inwentarz majątku otraciwszy długi do summy 25.669 zł. pol. oszacowanego, przez Komornika jest nadestany.

O tym przeto śmierci przypadku za granicą mieszkający uwiadomiałą się z tem zalece-

niem: ażeby do C. K. Sądow tych jako d. Instancyi pertraktującej deklaracją swoją względem obciążenia dziedzictwa w terminie prawem przepisany podali.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich. W Krakowie dnia 27 Sierpnia 1803.

Od C. K. Gallicyji Gubernium. — Ponieważ podług Cyrkularza pod dd. 13 Lipca 1804 drukowanego, z urzędu tutejszego wydane, dla wszystkich swych kandydatek, któreby się w tych stronach znajdowały, tudzież względem prenotacyynego Prawa z chodząc mogącego co do Pragskiego Hrudzyńskiego Panińskiego Klasztoru Prebendy czas wymierzony przeminął. Za ponowieniem niniejszego zasłego zgłoszenia się przy urzędzie tutejszym, a to stosownie do Rubryk owych, iakowe pomieniony wyżej Cyrkularz podług przyłączonych formularzy, przepisuje, pod nastąpić mającą utratą świezo nabytego prenotacyynego prawa z oznaczeniem terminu dwochmiesiącznego czasu, gdy tym czasem do tad podobne zgłoszenie się od kandydatki żadney, niedoszło tu do miejsca tego, tedy powtarza się ie, stosownie do zapadłego najwyższego Dekretu rządowego pod datą 23 Listopada 1804 pozwalając ieszcze wolnego czasu sześciotygodniowego do dostarczonego złożenia ich tu z przyłączonemi podług przepisow kwalifikacyynych wywodami, stosownie do zanoszoney Proźby pod utratą zupełną wzmiankowanych prenotacyynych praw po upłynieniu czasu dozwołowego.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa Małgorzatę z Nowakówkich Zawadowiczową uwiadomia, iż iey Oyciec Michał Nowakowski dnia 7 Kwietnia 1802 roku, zostawiszszy czystego majątku w summie ryń. 338 kr. 30 bez testamentu umarł, gdy zatym też Zawadowiczowa jest nieprzytomna, i iey pomieszkanie wcale nie jest w domu, więc niniejszym Edyktem napomina się, ażeby swoje oświadczenie czyli przerzeczone dziedzictwo z dobrodziejstwem prawa i inwentarza obiać sobie życzy, lub się też onego zrzeknąć chce do tutejszego Magistratu w przeciągu trzech lat, i niedziel 18 rachując od dnia 27 Stycznia 1804 tym pewniey podała i prawa sobie do tegoż dziedzictwa służące ud wodniła, ile w przeciwnym razie po upłynieniu tego czasu dziedzictwo to zgłaszającym się i prawa swoje udowodniającym przyznant i wydane zostant.

Gollmayer.

Łodziński.

Hirschberg.

Z Rady Magistratu Miasta C. K. Stołecz: Krakowa
Dnia 2. Listopada 1804. Plinta.

Gdy w mieście Bochni zawakowało miejsce burmistrza z pensją roczną 500 zł. ryń. przeto życzący sobie takowego miejsca ma proźbę swą zaopatrzywszy tę dekretami tak z linii polityczney iakoteż i sądowey aż do ostatniego Februarij t. r. Urzędowi cyrkularnemu Bocheńskiemu podać.

Jakoteż dwóch magistratualnych asessorow z pensją 80 i 50 ryń. w tymże terminie obrani będą. W Krakowie d. 29 Stycznia 1805.

Ponieważ w mieście Lublinie zawakowało miejsce kassjera z pensją roczną 400 zł. ryń. i kaucją 800 zł. ryń. przeto życzący sobie mają proźby swe zaświadczeniami zdatości naydaley do ostatniego Februarij t. r. Urzędowi cyrkularnemu Lubelskiemu podać.

W Krakowie dnia 28 Stycznia 1805.

Ponieważ w mieście dolnym Kazimierzu zawakowało miejsce kassjera z pensją roczną 300 Ryńsk. i kaucją 600 Ryńsk. Przeto życzący sobie tego miejsca ma proźbę swą zaopatrzyć zaświadczeniami zdatości manipulacyi kassy i takową naydaley do ostatniego Februarij Urzędowi Cyrkularnemu Lubelskiemu podać. W Krakowie 29. Stycznia 1805.

Ponieważ wpisany konkurs dla osadzenia miejsca Burmistrza w mieście Oświęcimie z pensją roczną 300 Ryńsk. bezskutecznie upłynął, przeto dla osadzenia tegoż miejsca wypisuje się powtórny konkurs z tym duktade n aby życzący sobie tegoż miejsca proźby swe zaopatrzywszy te dekretami tak z linii polityczney iako też i sądowey naydaley do ostatniego Februarij t. r. Urzędowi Cyrkularnemu Mysłenickiemu podać.

W Krakowie 29. Stycznia 1805.